

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroului Permanent
al Parlamentului**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani.

Anexe:

1. Proiectul de lege
2. Nota informativă

V. Voronin / *[Signature]*
A. Reidman / *[Signature]*
E. Podnareneș / *[Signature]*
M. Postolac / *[Signature]*
A. Clivon / *[Signature]*
M. Șupac / *[Signature]*

Deputat în Parlament

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>372</u>		
"01"	<u>11</u>	20 <u>18</u>
Ora _____		

LEGE

cu privire la modificarea și completarea

Legii nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

1. Articolul 6 alin. (2) se completează cu lit. "e) copii de război."
2. Articolul 9 se expune într-o redacție nouă: "Veterani ai muncii sunt considerate persoanele care au fost decorate cu ordine, medalii și insigna "Veteran ai muncii" sau care s-au învrednicit de titluri onorifice ale Republicii Moldova sau ale fostei U.R.S.S. ori de distincții departamentale și au realizat o vechime în muncă necesară pentru stabilirea pensiei de vîrstă".
3. După articolul 11 se introduce un articol nou 11¹ cu următorul conținut: "Articolul 11¹. Copii de război
Copii de război sunt considerate persoanele, cetățenii Republicii Moldova, care la sfîrșitul celui de-al II-lea Război Mondial (2 septembrie 1945) au avut vîrsta mai mică de 18 ani."
4. Articolul 14 alin. (1) lit. c) va avea următorul conținut: „c) o călătorie (tur-retur) pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri în cadrul statelor membre ale C.S.I. cu o reducere de 50% a costului biletului de călătorie ori o călătorie gratuită la doi ani sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 1) lit.g);”
5. La articolul 14 alin. (1) lit. g) se expune într-o redacție nouă: “g) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată în an în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la un an, în condițiile stabilite de Guvern. De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 1) lit. g);”
6. Articolul 14 p. (1) lit. i) se expune într-o redacție nouă: “i) asigurare gratuită cu proteze, inclusiv ortopedice, cîrje, articole protetico-ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;”
7. Articolul 15 alin. (1) lit. c) va avea următorul conținut: „c) o călătorie (tur-retur) pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri în cadrul statelor membre ale C.S.I. cu o reducere de 50% a costului biletului de călătorie ori o călătorie gratuită la doi ani sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. De acest drept beneficiază și persoana care însoțește o persoană cu dizabilități severe. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct.1) lit.g);”

8. La articolul 15 alin. (1) se introduce o literă nouă f¹) cu următorul cuprins: “f) servicii de protezare dentară pentru veteranii celui de-al Doilea război mondial, în limita alocațiilor prevăzute în bugetul de stat, în modul stabilit de Guvern;”
9. Articolul 15 alin. (1) lit. g) se expune într-o redacție nouă: g) bilete de tratament sanatorial gratuit o dată în an în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la un an, în condițiile stabilite de Guvern. De acest drept beneficiază și persoana care o însoțește. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2) pct. 1) lit. g);”
10. La articolul 15 alin. (1) lit. h) se exclude.
11. Articolul 15 alin. (1) lit. i) se expune într-o redacție nouă: “i) asigurare gratuită cu proteze, inclusiv ortopedice, cîrje, articole protetico-ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;”
12. La articolul 16 alin. (1) se introduce o literă nouă a¹ cu următorul conținut: “a¹) alocații lunare de stat în mărimea de 100 lei;”
13. La articolul 16 alin. (1) lit. c) se expune într-o redacție nouă: “c) bilete de tratament sanatorial, cu excepția persoanelor angajate și a celor care desfășoară activitate de antreprenariat de diferite forme, o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și în alte instituții de acest tip, în condițiile stabilite de Guvern. Acest drept se extinde și asupra persoanelor care au realizat o vechime în muncă necesară pentru stabilirea pensiei de vîrstă și care nu cad sub incidența articolului 9;”
14. Articolul 16 alin. (1) lit. d) se expune într-o redacție nouă: “d) asigurare gratuită cu proteze, inclusiv ortopedice, cîrje, articole protetico-ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;”
15. După articolul 17 se introduce un articol nou 17¹ cu următorul conținut: “Articolul 17¹. Măsurile de protecție socială a copiilor de război

(1) Copii de război au dreptul la:

- a) alocații lunare de stat în mărimea de 100 lei;
- b) o călătorie gratuită tur-retur pe an cu transportul feroviar sau auto de pasageri sau o compensație nominativă pentru călătoria cu transportul urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor), care se acordă la locul de reședință de către autoritățile administrației publice locale din contul bugetului respectiv. Prevederea în cauză nu se extinde asupra persoanelor specificate la art. 7 alin. (2);
- c) călătorie gratuită cu toate mijloacele de transport urban de pasageri (cu excepția taximetrelor), cu transportul auto în comun (cu excepția taximetrelor), iar în localitățile sătești – în limitele unității administrativ-teritoriale respective, precum și cu transportul feroviar sau auto pe rutele suburbane;
- d) facilități fiscale conform prevederilor Codului fiscal;
- e) asistență medicală în conformitate cu volumul asistenței medicale prevăzute în Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală și la asigurare cu medicamente specifice de bază a bolnavilor după stabilirea diagnosticului definitiv în caz de tuberculoză, boli psihice endogene, boli oncologice maligne, diabet zaharat și insipid, miastenie, nanism hipofizat, fenilchetonurie, stare după transplant renal, SIDA, sifilis, alcoolism, narcomanie și toxicomanie, conform programelor de stat prioritare;

- f) bilete de tratament sanatorial, cu excepția persoanelor angajate și a celor care desfășoară activitate de antreprenariat de diferite forme, o dată la trei ani în centrele de reabilitare ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și în alte instituții de acest tip sau, la alegere, în locul biletelor de tratament, la o compensație bănească o dată la trei ani, în condițiile stabilite de Guvern;
- g) asigurare prioritară cu medicamente din loturile de ajutoare umanitare;
- h) asigurare gratuită cu proteze, inclusiv ortopedice, cîrje, articole protetico-ortopedice, cărucioare, aparate auditive și implanturi cardiace;
- i) indemnizație pentru încapacitate temporară de muncă conform legislației în vigoare;
- j) plasare prioritară în instituțiile sociale, iar persoanele singure – la deservirea la domiciliu;
- k) prioritate la beneficierea de servicii în instituțiile de deservire socială, de alimentație publică, în întreprinderile gospodăriei comunale, de exploatare a spațiului locativ și în transportul interurban;
- l) concediu de odihnă în perioada convenabilă, precum și la concediu suplimentar neplătit pe un termen de pînă la 2 săptămîni;
- m) asigurarea accesului liber în centrele speciale de reabilitare sau în complexe sportive pentru practicarea diferitelor genuri de sport;
- n) vizitarea gratuită a Muzeului Național de Arte Plastice, Muzeului Național de Istorie, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală, Muzeului Armatei Naționale;
- o) prioritate la înscrierea în cooperativele de construcție a locuințelor, de construcție și exploatare a garajelor colective, a stațiilor de parcare și deservire tehnică a mijloacelor de transport, în întovărășirile pomilegumicole, la achiziționarea materialelor pentru construcția de locuințe individuale și căsuțe de vară;
- p) prioritate la beneficierea de servicii de telefonie, inclusiv la instalarea telefonului cu o reducere a taxei de 20%, achitarea plăților de abonament telefonic și pentru convorbiri locale cu o reducere de 50%;
- q) reduceri de 50% la folosirea parcarilor auto, cu acordul proprietarilor acestora.
- r) indemnizație în caz de deces, în mărimea stabilită de Guvern;

(2) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. a), f), l) și i) vor fi suportate din bugetul de stat. Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) vor fi suportate din mijloacele Fondului de susținere social a populației.

(3) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. c) (parțial) și u) (parțial) vor fi suportate din bugetele administrative - teritoriale.

(4) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. j), n), și t) vor fi suportate din bugetul asurărilor sociale de stat, iar în cazurile prevăzute de lege – de la bugetul de stat.

(5) Cheltuielile ce țin de realizarea prevederilor alin. (1) lit g) sînt suportate de la bugetul de stat, în condițiile stabilite de Guvern.

(6) Cheltuielile legate de acordarea prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), s) și v) vor fi suportate de patroni sau furnizori de servicii.

(7) Cheltuielile legate de acordarea, în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, a prestațiilor prevăzute la alin. (1) lit. f) vor fi suportate de la bugetul de stat.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea Legii nr. 190 din 08.05.2003 cu privire la veterani

Actualmente Legea cu privire la veterani stabilește unele măsuri de protecție socială pentru veterani și invalizi de război, însă în mod diferit. Precizăm că în prezent mai sunt în viață peste 500 de persoane, care au participat la cel de-al Doilea Război Mondial. Astfel, proiectul de lege propus le uniformizează.

Copilăria oamenilor născuți pînă la 2 septembrie 1945 a coincis cu evenimentele celui de-al doilea Război Mondial. După sfîrșitul acestuia au urmat ani grei de foamete, muncă asiduă pentru restabilirea țării. Acum acești oameni au vîrsta între 73 și 91 de ani, iar cifra totală ajunge pînă la 135 mii de persoane. Mulți din ei au atins vîrsta de pensionare pînă în anul 1999. Din păcate, mărimea pensiilor respective nu a fost supusă valorizării și este cea mai mizeră în sistemul național de asigurare cu pensii. Potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS), de la începutul anului 2018, în Republica Moldova sunt înregistrați 533 de mii de persoane pensionate pentru limita de vîrstă (19% din totalul populației). Dintre aceștia doar 144 de mii (27%) au o pensie ce acoperă minimumul de existență de 1566 de lei. Astfel, restul 73% din numărul total de vîrstnici au o pensie ce nu asigură cel puțin coșul minim de consum. Deși pensia vîrstnicilor a fost majorată în ultimii ani, prețul sporit la serviciile comunale, medicamente și produsele alimentare afectează buzunarul și sănătatea pensionarilor, iar fiecare lună devine un concurs de supraviețuire pentru ei.

Proiectul de lege în cauză propune completarea Legii cu privire la veterani cu o nouă categorie de beneficiari – copii de război în vederea garantării persoanelor, care vor deține acest statut unei susțineri financiare suplimentare din partea statului și a dreptului la unele măsuri de protecție socială în special asistență prioritară în instituțiile medicale, sociale și culturale.

Mulți din acești oameni fac parte din categoria de veterani de război și persoane asimilate participanților la război și anume militarii care și-au satisfăcut serviciul în subunitățile, unitățile militare, statele majore și instituțiile militare, care în timpul celui de-al Doilea război mondial sau în timpul altor acțiuni de luptă se aflau în componența armatei active, precum și persoanele care au activat în detașamentele de partizani; angajații civili ai Forțelor Armate, ai organelor afacerilor interne și ai organelor securității de stat ale fostei U.R.S.S., care în timpul celui de-al doilea război mondial au ocupat funcții conform statelor în subunități, unități militare, state majore și instituții militare din componența armatei active; persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial s-au aflat în componența subunităților, unităților militare, statelor majore și instituțiilor militare ale armatei active și flotei ca fii (discipoli) ai regimentului sau elevi marinari; persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial au participat la acțiunile militare împotriva Germaniei fasciste desfășurate pe teritoriile altor state, aflîndu-se în componența detașamentelor de partizani, în alte formațiuni antifasciste; militarii, inclusiv cei trecuți în rezervă (în retragere), și angajații civili, decorați cu ordine și medalii pentru serviciu militar impecabil, care și-au îndeplinit serviciul militar în perioada 22 iunie 1941-3 septembrie 1945 în unități militare, instituții militare, instituții de învățămînt militar, ce nu făceau parte din armata acti-

vă; persoanele care s-au aflat în orașul Sankt-Petersburg (Leningrad) în perioada blocajului (8 septembrie 1941 - 27 ianuarie 1944), decorate cu insigna "Locuitor al orașului Leningrad în blocadă" sau cu medalia "Pentru apărarea Leningradului"; persoanele decorate cu ordine sau medalii pentru muncă plină de abnegație în anii celui de-al Doilea război mondial, care în perioada 22 iunie 1941 - 9 mai 1945 au lucrat în spatele frontului cel puțin 6 luni, cu excepția perioadelor de lucru pe teritoriile temporar ocupate ale fostei U.R.S.S.; persoanele antrenate de organele puterii locale la strângerea munițiilor și a tehnicii militare, la deminarea teritoriului și a obiectelor în anii celui de-al Doilea război mondial; foștii deținuți ai lagărelor de concentrare, ghetourilor și altor locuri de detenție forțată, create de Germania fascistă și aliații ei, în perioada celui de-al Doilea război mondial.

Toți acești cetățeni deja beneficiază de anumite înlesniri și indemnizații cum sunt: acordarea alocațiilor lunare, asigurarea totală sau parțială cu medicamente, servicii de protezare și tratament sanatorial, alte măsuri de protecție socială. Veterani și invalizi de război beneficiază prioritar de servicii de telefonie, de înscrierea prioritară în cooperativele de construcție a locuințelor și exploatarea garajelor colective. De asemenea, această categorie de persoane beneficiază de reduceri la plata impozitului pe casă, teren sau transport. Au înlesniri pentru deplasarea în transportul public. Unele autorități ale administrației publice locale oferă ajutor material și social din bugetele locale. Statul asigură organizarea funeraliilor gratuite.

Prin proiect se propune lărgirea noțiunii de "Veteran ai muncii" și includerea în această categorie a persoanelor, care sunt decorați cu insigna "Veteran ai muncii" și asigurarea acestora cu o alocație lunară de stat.

Ștefan / G. Prodnavenco /
Moșter / M. Postolice /